

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневик у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 2.50 дол.
 Для України 36 руб.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„PRACIA“

Jornal semanal para os Ukraïnos no Brazil.
 Publica-se em Prudentopolis às Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс. від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платять ся з гори.

PRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми Українці до своєю
 В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

СКЛАДАЙТЕ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ГАЛИЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Польські брехні і провокації.

Найперше пригадка з перших місяців 1919 року. Справа державності Східної Галичини наблизилася тоді до вирішення. Окрема антантська комісія під проводом генерала Боти визначила була лінію, після чого мали наступити мирові переговори під патронатом антант. Ось-ось здавалося — настане кінець польським імперіалістичним ілюзіям що до Східної Галичини й українському народови Східної Галичини, вистрадавшому у восній хуртовині, буде можна перекувати меч на леміш. Та саме в той момент ціла польська від офіціальних до брукових органів підняла страшний вереск: Українці Східної Галичини германофіли, виконавці волі Габсбургів і Гогенцолернів, а українське військо — большевицькі банди, що тортурують польські жінки, вішають польських священників, здирають «скальпи» з польських військових полонених. Про українські «жорстокости» появились на всіх європейських мовах безліч брошур відозв, фотографічних знімків. Під акомпаніамент сеї польської брехні в краю і зарубіжжю влі-

положення. Зусиллями Галицького Уряду і громадянства вдалося опрокинути польські наклепи про «большевизм» галицьких Українців і переконати антанту про слушність державних домагань українського народу Східної Галичини. Союз Народів не тільки відкинув польські державні посягання на Східну Галичину і признав її окремою міждержавною одиницею, але й візвав в останнім часі Найвищу Раду держав антант до скорого вирішення східно-галицької справи. Після вирішення справи Вільна й Горішнього Шлеська грийшла черга на Східну Галичину. Для многострадального народу Східної Галичини заблєсла надія на кращі дні.

І саме в сей момент завили польські гієни скаженим виттем. В цілій польській пресі від урядової до брукової піднявся вереск, що Галицький Уряд працює за німецькі гроші й виповнює інструкції Габсбургів та Гогенцолернів, а рівночасно польська контррозвідка по обдуманому плану пускає на сторінках польської преси алярмуючі звідомлення про викриття у Львові в бундику св. Юра комуністичних зборів, яким почесну сторожу мав робити братицтво Василіянців, себто збро-

ди, так само й теперішній крик польської преси замовлений польським урядом, щоб дати Скірмунтови аргументи в руки проти змагань Галицького Уряду й цілого нашого народу.

Становище Галицького Уряду до монархістичних затій було нераз вияснюване на сторінках нашого органу, останній раз у статі: «Монархістичні затії супроти Галицької Республіки» в 36 ч. Праця Уряду уможливлена грошевими жертвами американських Українців. Не Галицький Уряд, а Поляки заключили мировий договір з большевиками; червоний большевицький прапор повіває у Варшаві як символ польсько-большевицького замирення саме в хвилі, коли десятки тисячів галицьких Українців догибають в польських тюрмах.

Українці! Уроженці Галицької Землі! До Вас, котрих доля закинула на чужину наше слово. Не чекаючи посторонньої ініціативи, інформуйте чужинців, їх пресу й дипломатію про вартість і ціну польських наклепів. Уряд зможе виконати своє завдання тільки тоді, коли йому прийде з допомогою ціле громадянство, що опинилося на чужині! Се наш обов'язок перед нашим народом, перед

Львів чи Київ?

І ЛЬВІВ І КИЇВ!

Нераз в останніх часах підноситься питання: Львів чи Київ? — себто, чи визволяти Українцям наперед Львів, чи наперед Київ; або, чи зачинати будову української держави від Львова чи від Києва або, чи Львів має визволити Київ, чи Київ Львів.

На се питання люди ріжно відповідають. Одні кажуть так другі сяк. Одні повідають, що треба зачинати будову української держави від Львова а другі від Києва. Повної згоди між ними нема. Гадки поділені і від часу до часу зі собою стираються.

В сій важній для Українців справі хочемо і ми отсе сказати своє слово. Наша відповідь є вже вгорі, зараз по запиті. А тут далі скажемо, чому ми дали таку відповідь.

Наша відповідь є така:

Будова держави се так як будова будинку. Держава — се свідомий зорганізований нарід, котрий признає свою окремішність і єдність і має свою державну машину, себто владу зачонотатну (парлямент), виконуючи (міністерство), судову; має цілу адмініст-

а українське військо — большевицькі банди, що тортурують польські жінки, вішають польських священників, здирають «скальпи» з польських військових полонених. Про українські «жорстокості» появились на всіх європейських мовах безліч брошур відозв, фотографічних знімків. Під акомпанімент сеї польської брехні в краю і за границею виїхав тодішній президент польських міністрів Падеревські до Парижа і з т. зв. «документами» в руках повів таку саму пропаганду серед провідних мужів антантських держав. І саме з помічю тих фалшованих документів і фотографій вдалося йому не тільки спровадити армію Галлера з Франції до Галичини, але й виведати в антанти дозвіл на «очищення Східної Галичини по Збруч від українських большевицьких банд».

Картина нинішніх днів до подобиць подібна до тогочасного

реск, що Галицький Уряд працює за німецькі гроші й виповнює інструкції Габсбургів та Гогенцолернів, а рівночасно польська контррозвідка по обдуманому плану пускає на сторінках польської преси алярмуючі звідомлення про викриття у Львові в бундику св. Юра комуністичних зборів, яким почесну сторожу мав робити братчик Василянин, особистий секретар митр. Шептицького. Повязавши до купи інсинуацію і провокацію, польський уряд пускає їх в довгих радіозвітах за кордон, щоби приготувати відповідний «дипломатичний» ґрунт для польського міністра закордонних справ Скірмунта, який саме тепер вибирається через Прагу до Лондону й Парижа в справі Східної Галичини. Ясна річ, що як колись Падеревський воював перед провідниками антанти в справі Східної Галичини брехнею і клеветою польської преси і пропаган-

Землі! До Вас, котрих доля закинула на чужину наше слово. Не чекаючи посторонньої ініціативи, інформуйте чужинців, їх пресу й дипломатію про вартість і ціну польських наклепів. Уряд зможе виконати своє завдання тільки тоді, коли йому прийде з допомогою ціле громадянство, що опинилося на чужині! Се наш обов'язок перед нашими земляками, що мучаться за кратами польської тюрми.

Противоріччя в польській брехні збивають її самі. Вязати комунізм зі старим консервативним Юром і з габсбургським принцом се — щось таке фантастичне й дурне, що повірити тому може хіба людина, яка про політичні відносини не має найменшого поняття.

„Український Прапор“

Ширіть „ПРАЦЮ“!

скажемо, чому ми дали таку відповідь.

Наша відповідь є така:

Будова держави се так як будова будинку. Держава — се свідомий зорганізований наряд, котрий признає свою окремішність і єдність і має свою державну машину, себто владу законодавчу (парлямент), виконуючу (міністерство), судову; має цілу адміністраційну (управляючу) сіль по усьому краю, має військо; має школи, гроші, залізницю, телеграфи, телефони і т. д.

Як наряд має таку організацію у себе — то він є держава.

Українці хочуть, аби Україна, а властиво українська держава сягала від Сяну по Кавказ і від Чорного моря по ріку Припять; аби обіймала 330.000 квадратних миль землі і 50 мільйонів народу.

Наймудрійше було би запровадити відразу одну однакову машину на цілій Україні.

А. Кашенко

Під Корсунем

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ

(Дальше).

Поки гайдуки разом з уланами розшукували в темряві тіло хорунжого та шаблю товариша, Микита садками та городками, перелазючи через тини та перестрибуючи рівчакки, прямував до того місця на Росі, де був брід, і, перебігши там за річку, зник у темряві гаю. Проте він був певний, що Поляки будуть його доганяти й найвильніше розшукувати, й через те, не спинаючись, пішов гаєм понад Росю, поспішаючись, щоб до світу дійти до Крутого Байраку.

Околиці свого рідного міста Микита знав, як свою долоню, і через те, не вагаючі на темряву, він ішов хутко, обминаючи розкидані по-над Росю хутори. Одійшовши півмилі од Корсуня в бік Стеблівка, козак наблизився до Росі, де знав брід, і там знов перейшов на Корсунський бік річки. Тут на лівмілі від берега лісу не було, й Микита, щоб не виявити себе, пішов балкою, обережно прислухаючись і ховаючись по під кручми.

Скільки разів козакові вчувалося тупотіння коней, і тоді він припадав ухом до землі й прислухався. Один раз тупотіння коней почулося зовсім виразно й що далі ближчало. Микита опинився в небезпеці, але, на щастя, недалеко від нього над кручею був терник, і козак уліз у саму середину кущів, не вагаючи на те, що гострі шпички тернику рвали на ньому не тільки одіжку, а навіть саме тіло.

Тупотіння коней вже зовсім наблизилось і завмерло біля тернику. Вершинки синілися й Микита почув розмову трьох Поляків.

Деж його поночи знайдеш? — говорив оди з вершників.

— Може, він отут і сидить у тернику, а як його дістанеш?

— Тільки одіжку подереш задармо, а його може, і немає... — сказав другий голос.

— Це треба розуму не мати, щоб поночі навманя лазити по терниках! — додав третій.

— Ми не хорти, щоб чути носом, де він.

Вершинки рушили коней і поїхали далі.

Почекавши, не чути стало тупотіння коней, Микита виліз з тернику й пішов далі.

Ніч була тепла — весняна. З неба

безліччю ясних очей дивилися на козака веселі зірки, а назустріч йому повівав вітрець, обгортаючи його нічною вохкістю й пахощами весни.

Все це нагадало козакові його десятирічне життя по степах, і він почув себе під вільним небом неначе в рідній хаті. Жваво йшов він, розбиваючи вітер своїми дужими грудьми, і тільки неспокій за Прісію не давав йому змоги бути цілком щасливим: те ж, що він повинен був жити диким звірем, і на крихту не страхало його.

Через годину після півночі Микита ввійшов у ліс. Біленькі, рясні берези неначе одбивали від себе світло й допомагали козакові вишукувати стежки; проте, що далі козак ішов лісом, то трудніше ставало йти, бо ліс перерізували крутобокі балки й що плуталися й перехрещувалися поміж себе, збігаючи до Крутого Байраку. Хоч як добре знав Микита Крутий Байрак, а проте й він заплутався був гушавині й не потрапив би до нього, коли б не почало розвиднюватись.

— Стій! — несподівано почув Микита поперед себе голосний покрик і побачив, що крізь кущ наведені на нього дві рушниці.

З несподіванки козак ухопився був за пістоля, але враз спустив руку:

— Якого дідька полохаєте ви людей? — сказав він весело, розглядавши за ку-

щем смушеві шапки та українські чумарки.

— Та це ти Микито? — почувся здивовані голоси, й з-за куща вийшло двох молодих стеблівських парубків, добре відомих Галаганові, бо Стеблів був од Корсуня не більше, як за миль, і мало не всі корсунці знали стеблівців, а стеблівці — корсунців.

— Чи по волі, чи по неволі?

— Добрі молодці все по волі ходять!

Приятелі почоломкалися й почали розпитуватись. Галаган розказав про свою пригоду, що через неї мусів шукати притулку в Крутому Байраці; стеблівські ж парубки розповіли, що вони тільки вартові, а що в байраці вже згуртувалися добра ватага з стеблівців, і навіть богуславців, таких самих, як і Микита, що через поляків мусіли тікати до лісу.

— От тебе тільки нам і бракувало! — радіючи, що здивалися з Микитою, говорили стеблівці. — Ти над усіх козаків козак — будеш нам за отамана!

З тих усіх трьох козаків пішли в низ байраку, до табору повстанців.

V.

На другий день після того, як загинув од руки Галагана польський хорунжий гетьман Потоцький справляв у Корсунському замку бенкет. Це був не звичайний бенкет польської шляхти, які від-

Але чи сила наша зробити се зараз і відразу?

Практика показала, що не сила.

Коли так, то наймудрійше було би запровадити таку державну машину на найбільшому просторі України, зі столицею Києвом, бо тоді Київ легко визволив би і менші частини України, як Галичина, Буковина, Холмщина, Полісся, Кубань.

Се є наймудрійше і тому треба се робити.

Але через те, що Українці поставлять собі яко першу мету визволити Київ і з Києва, як се було в старину, розширювати границі України, — ще не виходить, аби до того часу чекати з визволом менших земель українських.

Бо наприклад Галичина то цілком не може чекати, бо Ляхи за короткий час її знищать. А зрештою нема жадного сенсу чекати. Чого чекати?

Отже ми тут повторємо нашу першу відповідь: І Львів і Київ! А ще можна додати: І Чернівці і Ужгород, і Холм, і Пивск, і Катеринодар!

Не шкодить, як не тільки Київ, але і його діти разом стануть вільні. А навіть і так не шкодить як наприклад Львів стане скорше вільний від Києва. Львів не є спосібний самий визволити Києва, як мігби се зробити Київ для Львова, колиби вже був вільний, то правда. Але допомогти йому у визволенню може.

Тут не ходить о се, аби Львів не був скорше вільний від Києва. Ходить лише о те, аби як найскорше всі українські землі були вільні.

Як вони тепер поділені і не мають змоги стати разом до бою, то певна річ, що вони змушені боротись окремо. Але їх цілю, їх одинокою метою є: злучитися в одну державу з одною столицею Києвом.

Як перші Галичане і Буковинці взбунтуються на волю, то їх стрільці пойдуть до Києва. А як перші

Нема надії на те, аби Москва дала Польщі те золото, яке зобов'язалась дати в мировім договорі, заключенім в Ризі. Подібно буде вивезеними з Польщі бібліотеками й творами штуки: їх Москалі систематично прячуть і продають на публичних ліцитаціях. Зі всіх протестів Польщі большевики сміються. Час до часу звертають — оден старий образ або картину.

На ніяку революцію в Росії не заноситься. Навіть тоді, коли вичерпаються большевикам засоби золота й вони муситимуть віддатися в руки чужим капіталістам, — то при владі ще вдержиться бодай якийсь час. Повстання є, але військо давить їх і більшого значіння вони не мають. Більших заговорів нема.

Війни проти Польщі не буде, хоч Троцький хотів би війни. Бо в містах голод, а селяне мають досить війни. Зрештою большевики до війни неприготовані.

О. Н.

Початки революції в Сх. Галичини.

Інакше не можна назвати того, що тепер діється в Східній Галичині, а чого можна було вже від давна сподіватися по справдішних знущаннях Ляхів. Терцець урвався — й у Східній Галичині бачимо вже діяльний, одностайний опір народу проти польської окупації: там кипить, зривають мости, переривають телеграфічні połącнення польській владі, в цілім краю бучає вже на верх ненависть гнобленого народу до польських наїздників. Підтверджує це й польська преса. Се очевидно початки революції, початки збалканізовання центральної Європи, за що винують польські наїздники й ті державні мужі аліантів, які досі звелікають з освободженем Галичини від старинного польського ярма.

Безпосередною причиною до сего руху, який тепер розгорівся в Сх. Галичині, було польська конскрипція. Поляки хотіли насильст-

цілі товпи людей і бючи їх кольбами, гонить до конскрипції — немовби у полон. По містах нема вже місця в тюрмах. Виарештована майже вся українська інтелігенція, почавши від ректора українського приватного університету проф. Василя Шурата. Вулиці замешкані Українцями, обступає військо й не випускаючи з них нікого переводить масові арешти й ревізії, зриває долівки по домах, нищить, і мучить людей. Чи ж дивниця, що населенне Сх. Галичини попадає в розпуку й береться до нищення мостів і телеграфічних получень?

Замість виказати конскрипцією що Східна Галичина — польська доказали Поляки перед цілим світом, що вона вся проти Польщі. І тепер у сліпій ненависти виконують мстять над бідним населеннем. Коли тепер не звернеться уваги світа — за всяку ціну — на те, що діється в Сх. Галичині, то Ляхи винищать цілий край і справлять криваву різню між населеннем яке самі довели до розпуки.

Браття! Робіть, що можете перед американськими і канадійськими впливовими кругами, щоби світ вглянув у сю страшну справу. Бо вже замкнені або обезвладнені всі українські товариства, навіть гуманітарні, навіть Горожанський Комітет, який опікувався сиротами й каліками...

Відень 22. жовтня 1921.

О. Н.

Війська Петлюри увійшли на Україну.

ПРИЙШЛИ З ГАЛИЧИНИ НА ПОДІЛЛЕ. — МОСКОВСЬКИЙ БОЛЬШЕВЕВИЦЬКИЙ УРЯД ПРОТЕСТУЄ „ПРОТИ НАЗІДУ НА РОСІЮ“.

З Варшави з дня 31, жовтня доносить, що советське посольство оголосило, що знова вибухла війна на Україні між большевицькими військами і білими частинами, які прибули на Україну з Польщі.

Советське посольство звернулося

„Московський советський уряд вважає, що се є повторенне польського наїзду.“

„Советське посольство запротестувало в польському міністерстві заграничних справ“.

Польське міністерство заграничних справ заявляє, що нічого не знає ані не бере на себе одвічальности за сю подію.

Московський большевицький уряд годиться признати царські довги заграничним капіталістам.

З Риги доносять, що там одержано з російської (большевицької) урядової телеграфічної агенції „Роста“ урядове потвердження, що російське советське правительство згодилось, під певними умовами, признати заграничні довги бувшого російського царського уряду.

Телеграма агенції „Роста“ повідомляє, що советський комісар заграничних справ, Юрій Чічерін, вислав дня 28. жовтня, 1921, ноту до правительств Великої Британії, Франції, Злучених Держав Америки, Італії і Японії, в якій сказав, що советське правительство згодиться признати давні російські заграничні довги, затягнені до 1914 року, під умовою, що другі держави признають Росії певні привілеї, які уможливають їй практичне виконання тих зобов'язань.

Комісар Чічерін каже в сій ноті, що советське правительство ставить умовою признання заграничних довгів, щоби аліантські великі держави заключили остаточний мир з советською Росією і признали советське правительство.

Далі Чічерін предкладає в сій ноті, щоби аліанти й Америка скликали сейчас міжнародню конференцію, яка розглянула би домагання держав до Росії і російські претенсії до них, та виготовила остаточний мировий договір.

Чічерін покликуюється на конференцію в Брукселі, столиці Бельгії

шені боротись окремо. Але лі-
лю, їх одинокою метою є: злу-
читися в одну державу з одною
столицею Києвом.

Як перші Галичане і Буковин-
ці вб'ються на волю, то їх стріль-
ці пійдуть до Києва. А як перші
вб'ються на волю Придніпрянці
і Кубанці, то їх козаки прибу-
дуть до Львова і там на Високо-
му Замку застромлять вільний
прапор синьо-жовтий.

Ніхто сьогодні не може знати
що станеться скорше, але кожний
Українець повинен працювати,
всі українські землі здобули волю
як найскорше, без огляду на се,
котра освободиться перша, а кот-
ра друга.

„Свобода“.

Москва й Польща.

Кореспондент польської газети
„Курер Варшавський“ прислав з
Москви таку допись:

бувалися мало не що-дня з приводу при-
буття до війська всякого нового пана,
— сьогодні старий гетьман справляв бен-
кет усій шляхті з приводу того, що зав-
тра з сином Потоцького Степаном знач-
на часть польського війська мала виступа-
ти з Кореуня на південь шукати Хмель-
ницького.

У великій світлиці замку, за кілько-
ма довгими столами, сиділи опріч коро-
нного гетьмана та сина його Степана ще
польний гетьман Калиновський, полковни-
ки та вельможні пани: Одржиневський
Синявський, Бігановський, Чиринецький
Сапіга, Друцький, комісар Шенберг і ба-
гато більшої й меншої шляхти. Всі во-
ни були одягнені в коштові різноколіро-
ві састові кунтуші, гаптовані золотом та
сріблом, і лишалися всякими окрасами з
золота й самодв'їтів.

Багато вже за столами було випито
доброго вина й старого меду, багато ви-
гукувалося вже «віватів» і за короля,
й за славу Річі Посполитої, й за панство
й пань, та панянок. Тепер усі були вже
на піднятку й бенкет доходив до краю.

Старий Потоцький хотів уже відпочи-
ти й блимав очима, але йому здалося,
що поперед нього попрощатись, він по-
винен ще навчити свого сина, як керувати
військовими справами, і він голосно звер-
нувся до нього:

жаний му-
лікають з освободженем Галичини.
від старинного польського ярма.

Безпосередною причиною до се-
го руху, який тепер розгорівся в
Сх. Галичині, було польська кон-
скрипція. Поляки хотіли насильст-
вом і шахрайствами перевести спис
населення, так аби перед світом
вказати, що в Східній Галичині
мало Українців. Але ціле українсь-
ке населення нарочно не ставилося
до конскрипції. Не помогли стра-
шні насильства польського війська
жандармерії й поліції. Цілі села й
повіти втікали в ліси й на поля
перед польською конскрипцією.
Польські комісарі застали в дома
тільки хорих і старих.

Тоді почали вони робити масові
области за втікаючим населенням —
річ в Європі досі небувала.

Те що діється тепер у Галичині,
нагадує часи татарських наїздів:
польське військо вяже шнурами

— Сину мій! Завтра ти поведеш хо-
робрє польське військо на війну.

— Яка війна тату?! — зразу пере-
бив батька Степан Потоцький. — Бага-
то чести хлопам, щоб з ними воювати!
Слово гонору — я й шаблі з піхви не
вигягну на цю наволоч, а розжену бун-
тарів канчуками; Хмельницького ж при-
веду до тебе на аркані!

— Так, так, любий сину! Ти говориш
як і годиться шляхтичеві; а проте знай,
що українське повстання це гидра: одру-
баєш її голову, а натомість виростає дві!
Будь же обережним і слухайся вельмож-
ного пана комісара — він людина дос-
вітчена у військових справах і буде дава-
ти тобі раду. А ж з свого боку не шко-
дую дати тобі найліпше військо.

— Не треба, батьку, мені багато вій-
ська! — скрикнув у запалі молодий
Потоцький. Що менше буде в мене вій-
ська, та більше буде мені слави!

— Віват завзятому лицареві! — за-
гукали пани по всіх столах, піднімаючи
свої келихи з вином.

Старому гетьманові було дуже любо,
що син його так говорить і що його
так широко всі вітають. Він зовсім роз-
миє од вина й з сльозами на очах про-
стаг свій келих до сина.

— Віват мій любий сину! Я завжди
говорив, що ти в мене владені!

Батько й син поцілувалися.

носить, що советське посольство
оголосило, що знова вибухла вій-
на на Україні між большевицькими
війсками і білими частинами, які
прибули на Україну з Польщі.

Советське посольство звернулося
з острим протестом до Польщі
проти нарушування нейтральности.
Оповіщення советського посоль-
ства звучить:

„Українські війська Петлюри, під
командою генерала Тютюника, на-
їхали на Росію (?!)“.

„Вони вже заняли Гусятин і Го-
родок, а тепер ведеться битва кру-
гом Каменця Подільського.“

„Війська Петлюри прибули з
Польщі (?!) безпереривним похо-
дом. Помагали їм польські військо-
ві і залізничні влади.“

„Наїзд (?!) зійшовся рівночасно
з наміреним повстанням на Поділ-
лю, яке викликано із заграниці і
тому легко його здушено.“

— Веди ж завтра своє військо, спи-
ну! Перейди ліси й степи та зруйнуй запо-
рижську Січ і винищи до ноги харцизів,
що порушують наш спокій: привідця ж
їхнього — Хмельницького приведи сюди
на заслужене катування й страту.

З цим старий Потоцький допив свій
келєх і хотів підвестись, але ноги його
вже не слухали й він знову важко сів.

Побачивши те, до Потоцького підбіг
Калиновський і, веміхаючись, узяв його
під руку, щоб підвести.

— Пану Миколі час до ліжка!

Потоцький дуже не любив Калиновсь-
кого й він, узявши його слова собі за
образу, знервовано вирвав свою руку.

— Прошу пана доглядати себе та
своєї пані, а не мене!

Калиновський враз спалахнув і вхо-
пився за шаблю:

— Як сміє пан зачіпати мою дружи-
ну?!

Обидва гетьмани — коронний та поль-
ний — сварилися по скілька разів на
день, і до нього всі вже звикли. Почув-
ши тепер їхню сварку, до Калиновсько-
го підбігли Одржиневський та Біганов-
ський і відтегли його на бік, умоніючи
пробачити старому, який до того ж

на піднятку; Шенберг же та
Сапіга підвели тим часом старого Пото-
цького під руки й повели до його покоїв.

що, яка рос-
держав до Росії і російські претен-
сії до них, та виготовила остаточ-
ний мировий договір.

Чічерін покликуються на конфе-
ренцію в Брукселі, столиці Бельгії
кажучи, що вона заявила, що кре-
дити на запомогову акцію для Ро-
сії можна признати лише тоді, ко-
ли теперішній російський уряд
признає заграничні довги, зятягне-
ні давними російськими правитель-
ствами. Про сю постанову брук-
сельської конференції досі не по-
відомлено російського правительст-
ва. Одначе — каже Чічерін — ро-
сійське правительство, з огляду на
голоднечу серед мас російського
народу, не буде зважати на скла-
дність дипломатичної етики і то-
му вважає своїм обовязком сейчас
проголосити своє становище до
бруксельської постанови.

Він каже, що советське прави-

Заспокоєний Калиновський і всі останні
пани посідали знову до столів і взялися
кінчати свій бенкет.

— Гей, хлопці! — гукнув молодий
Потоцький.

— Тягніть з льохів усе, що там маєте!
Прислужники забігали й по столах зно-
ву забряжчали кухлі, а пани знову вітали
пана Степана, подіючи йому тим часом
всяких порад:

— Віват пане Стефане! Щасливий
єсп: тебе чекає веселітна слава!

— Найліпльїше треба, щоб винищи-
ти всіх запорожців, бо, поки вони існу-
ють, не буде нам спокійного життя на
Україні!

— А хлопам українським треба дати
такої карі, щоб вони вже й не згадува-
ли про волю!

Не бійтеся панове! — голосно відпо-
вів Стефан Потоцький.

— Мене не треба вчати, як карати
хлопів: гостра паля — то їм найліпша
наука.

— І схизму всю треба винищити! —
почулися голоси. — Нехай єє єдина
свята католицька віра.

З усіх боків Потоцькому гукали, які
ще можна вигадати утєски на козаків і
досволитих українців.

З усього зібрання полків знайшовся
тільки один, що йому речі панів про карі
й утєски на Українців були не до мислі.

тельство хотіло би заключити економічний договір. Воно все було готове признати великі користи і зиски заграничним капіталістам і тепер готове признати великі концесії, а зокрема Франції, для якої признання царських довгів є дуже важною справою (Росія винна Франції 30 біліонів золотих франків)

Революційних рух в Сх. Галичині.

„Український Голос“ повідомляє що на півдні Самбірського повіту оголошено стан облоги, бо там зявилися „люди з рушницями й ручними гранатами“. Місцева людність укриває їх. Військова облога не дала ніяких вислідів бо населення попередило їх і ті поховались.

Замітка: Львівські польські часописи доносять, що в Самбірщині і в других сторонах Галичини появились українські повстанці, яких ті шмати називають „бандитами“, таксамо як большевики називають повстанців проти їх самодержавя на Україні.

Ті польські газети пишуть, що се Петрушевич через своїх агентів в Галичині викликає скрізь по краю бунти. Його агенти, пишуть польські газети, висаджують залізницю у воздух і викликають в краю переляк.

Вони звивають польський уряд щоби оголосив військовий стан в цілій Східній Галичині.

Покищо польські окупанти оголосили стан облоги в Самбірщині.

Найновіші вісти.

В півн. Америці у Вашингтоні зібрались на нараду, щоб обмежити силу воєнну на морю. Крім сего мають і інші річі увійти в програму нарад.

Бувший цар австрійський знова зівстав покликаний щоб заняти трон угорський. Чи досягне він се, час покаже.

В Росії вибито новий гріш.

Українці повстанці ведуть боротьбу

З Бразилії.

Наші оселі в Прудентополи гарно прийняли зазив, щоб слати протести до Ліги Народів через представника бразилійського. Першої почти вислали свій протест лінія Рію Прето, і лінія Абріль.

Бразилія узнала незалежність Литви, Естонії, і Латвії.

В Порто Алегре відобрав собі життє конзуль голяндський.

Преосв. Еп. Екц. Д. Йоан Брага вже вернув минушого тижня з візиту пасторальної, котру відбував в Прудентополи і Гварапуаві.

Часопись польська „Люд“ в ч. 50-ім пише про винайдення поліцією ляцкою у Львові зборів комуністичних. Пише що в сих зборах і взагалі в тім комунізмі брали участь і українські священники. Сильно вірить, що Українці всяких средств уживають, щоб видобутись з ляцького ярма.

На кінець кидаєсь навіть на нашого Достойного мученика народного Екц. Митрополита, що їздить по чужім краю, та збирає гріш щоб обтерти вчаси не одну слезу сирітці.

Що так пише „Люд“ нема що і дивуватись. Поляки всюди однакові. Так як суть на сім світі звярята, що люблять болото, та в него лізуть, або і гієни, що люблять лиш гніль поживати, так і сей народ. Не бачить сего, що наш нарід терпить, як гноблять, а бачить лиш се, що той нарід кричить. Не дивляться, чому Екц. Митрополит їздить, та із припоручення Столиці Апас., але всегда лиш свої гадки піддає.

Дивно, що так задивляються сі, що себе окричують найвірнійшим народом. Діла однак инакше говорять. В Бразилії они такі самі.

Хвальна Редакціє „Праці“!

Прошу ласкаво помістити отсей залучений лист від проф. Михайла Грушівського в справі висланих на його руки грошей для „вдів сиріт“.

„Високоповажаний Отче! Я пот-

корон, а потім ще 3.900 чеських корон, разом на суму 1.328 швайцарських франків, 4-10 розійшлося на поштові та канцелярйні видатки! З тої суми чеських корон післано 3.000 Гуцульському Комітетови в Ясіню (Угор. Україна) для Гуцулів які сидять в Коломийській в'язниці за повстання; 9.500 післано, в трьох ратах, інтернованим в Юзефові (Чехи) інвалідам, жінкам, вдовам і сиротам, які живуть там в дуже тяжких умовах (гірше ніж де инде), 1.000 післано родині (жінці і дітям) одного визначного укр. діяча, яка опинилась у Чехії в незвичайно тяжких умовах, решта 700 к. на книги, які розсилаю по різних таборах інтернованих Українців в Чехії, Австрії, Єгипті, Франції і т. п. Прошу ласкаво прийняти се до відома і переказати жертводавцям, що вжив я тую лепту після свого найкрасшого розуміння не на якісь політичні цілі, а на чисто гуманітарні на облекченне страждань нещасних жінок, дітей, інвалідів, в'язнів.

Заразом дуже прошу не гніватись — більше на такі цілі на мої руки грошей не посилати, бо сей розмін грошей розділювання, кореспонденція з ріжними благодійними організаціями, контрольованне їх діяльності — все те забирає дуже багато часу, вимагає уваги, не кажучи про всякі невдоволення і евентуальні неприємности. Сим займатись то треба цілком тому присвятитись, а прихатцем сього не можна добре зробити. Яж як Ви знаєте займаюсь иншою роботою — науковою і національно-політичною.

Гурткам Вашим передайте від мене щирий привіт!

Ваш М. Грушевський. вл. р.

Се уважав я за відповідне подати до загальної відомости і уважаю сим справу збірки укр. жіночого комітету, тим разом за скінчену. На сім місци складаю згаданим жіночим комітетам правдиве узнання і щирю подяку за так ревне занятє сьою збіркою. Остаю з поважаннем.

о. Омелян Янаневич.
Дорізон 30. XI. 1921.

мікається в кружку вибраних питань, в програмі якоїсь одної школи, лиш хоче думкою обгорнути широкий горизонт, хоче виявити в скінчено гарній формі своє богате я Я — і природа, я — і жінка я — і мій рідний народ я — і невідоме, позаземне, позареальне життє — це поодинокі стовпи на довгому поетичному шляху, який доси пройшов наш поет.

Ця поетична мандрівка зазначена в його не заячмих слідах, лиш певною свідомою ходою від старозавітних пророків від грецької філософії поезії, до Данта Шекспіра, від ренесансудо Гетго, від нашої народної поезії до своїх власних віршів, таких як: „Шлила по небі хмаронька“, або „Моє серце не тут“.

Як літературний критик і теоретик визначався Щурат даром бистрого помічування, даєть справжній талант, а до його цінности і які недостачі, чи прямує він по властивому шляху, чи збивається на мавітці. Знаючи, як може ніхто з нас, світову поезію, рад був українську музу вивести з маленького вишневого садочка в пиршій світ, на велилюдні шляхи,

на піднебесні вертини хотів її зробити справжньою царицею душ наших, а не панночкою, яка вмє на старій гітарі грати два-три акорди і співати кілька старосвітських романсів, хочби як чистим і щирим та любим голосочком.

Лагідним критиком годі його назвати, тим більше, що між численними дарами, якими ввінуваний його ум, не бракує й доволі гострої сатири. Тільки не часто пускає він її до слова, мабуть тому, бо знає, як важкі і ненормальні були і єсть ті умови, серед яких розвивається наша література. І він сам, як мало що не всі наші письменники, хоч вроджений поет, мусів чераз свою кобзу завіщувати у церкві, щоб дома робити буденну роботу. Головою мури не перебеш.

Окрему студою треба писати про Щурата, як посередника між Україною і світовою поезію.

Щурат знає, навіть дуже добре знає кілька язиків, читає архитори світа в оригіналах, умє читати глибоко, неповерху і коли переложить Гайного, Лермонтова, або Верлена, перевід єсть справжнім переводом, а не марною копією знаменитого оригіналу.

Крім великої сили дрібних віршів переклав декілька більших поем, а між ними велику Пісню про Ролянда, наше незрівнане Слово о полку Ігоревім і Шев-

В півн. Америці у Вашингтон зіб-
брались на нараду, щоб ограничи-
ти силу воєнну на морю. Крім се-
го мають і інші річи увійти в про-
граму нарад.

Бувший цісар австрійський зно-
ва зістав покликаний щоб заняти
трон угорський. Чи осягне він се,
час покаже.

В Росії вибито новий гріш.

Українці повстанці ведуть борбу
дальше і то завзято.

Пишуть часописи, що в Порту-
галії сильно розпаношивсь боль-
шевизм.

В Індях революція не утихає.

Апос., але всегда лиш свої гадки
піддає.

Дивно, що так задивляються сі,
що себе окричують найвірнійшим
народом. Діла однак инакше гово-
рять. В Бразилії они такі самі.

Хвальна Редакціє „Праці“!
Прошу ласкаво помістити отсей
залучений лист від проф. Михайла
Грушівського в справі висланих на
його руки грошей для „вдів-сиріт“.

„Високоповажаний Отче! Я пот-
верджую, що на мій рахунок в
Женеві вплинуло три квоти: 714·10
(з Дорізону) 483·50 (з Малет) і
234·50 (з Вера Гварані) швайцар-
ських франків, разом 1.432·10 за
котрі куплено раз 10.000 чеських

Се уважав я за відповідне по-
дати до загальної відомости і ува-
жаю сим справу збірки укр. жіно-
чого комітету, тим разом за скін-
чену. На сім місци складаю згада-
ним жіночим комітетам правдиве
узнанне і щирю подяку за так ре-
вне занятесь сьєю збіркою. Остаю
з поважаннем.

о. Омелян Ананевич.
Дорізон 30. XI. 1921.

Василь Щурат.

(Конець).

Він все знає чого хоче, і те, чого хоче,
визкасує способом бездоганно гарним,
чистим і зрозумілим. Між його стрічками
не багато остається до прочитання, бо
поет умістив усе в стрічках, — система-
тично, обдумано, певно. Він тримається
середнього реєстру свого поетичного ін-
струменту, мало коли доторкаючись дуже
високих і дуже низьких тонів, але тим
середнім реєстром володіє як незрівняний
мистець.

В Куліша, Руданського, Федьковича
Старинького ви знайдеге більше чуття
більше якоїсь безпосередної поезії, але в
жодного поета не стрінете більш викінче-
ного, глибше й докладніше обдуманого
і старанійше ошліфованого вірша.

З того боку Щурат нагадує модерних
німецьких, французьких і італійських по-
етів і дуже далеко відбігає від новітньої
розхристаної, або нервосно химерної росій-
ської поезії. Поезія Щурата це поезія су-
часного висококультурного інтелігента,
котрий до вірша ставить незвичайне ве-
ликі вимоги. Він нагадує (до якоїсь міри
Гораца і проводить на думку образ Ци-
церона котрий прохажався по стежках
свого Тусколянського огороду, гладив ру-
кою найвишнійшу вазу і підбірав форму
до своїх влясничних промов але як Цице-
рон бездоганною формою не вдавав змісту
своїх бесід (вони новіи палкою темпера-
менту), так і Щуратові вірші під чудово-
ю формою скривають тежле чуття і живу
думку.

Український вірш і українська поетична
форма мусять перші піійти до ювілята і
увілячати його голову листками барвінку
і рута, без тої дешевої позолоти, якої він
ніколи не любив.

Що до змісту, то в усіх збірках Щура-
та: „Lux in tenebris“, „Раз до мене
молодість прийшла“, „Мої листи“, „На
тримбіт“, „З глубини воєва“, „Історич-
ні вісні.“ — видно уста котрий не за-

тровою поезію.
Щурат знає, навіть дуже добро знає
кілька язиків, читає архитіори світа в
оригіналах, уміє читати глибоко, неповер-
ху і коли переложить Гайного, Лермонто-
ва, або Верлена, перевід веть справжнім
переводом, а не марною копією знамени-
того оригіналу.

Крім великої сили дрібних віршів пе-
реклав декілька більших поем, а між ни-
ми велику Пісню про Ролянда, наше не-
зрівнане Слово о полку Ігоревім і Шев-
ченкові російські поеми.

Переводи вірні, несилювані, гладкі, —
зразки перекладної лігератури. Одно тіль-
ки можна їм закнутити, а саме, що зараз
пізнаги що це перевід Щурата. Не вміє
скрити своєї власної, сильної індивідуаль-
ности, не вміє підроблюватися ні півтони
оригіналу.

Ще більше праці матемиме колишній
біограф Щурата при тому розділі, де він
схоже писати про Щурата як ученого.
Ролькльор, етнографія, історія, фільольогія
археологія, бібліознавство, фільозофія,
естетика, — годі перечеислити всі ті ниви
які орав шановний ювілят своїм невтомим
пером. А коли додати до того чимало
всіляких рецензій, фейлетонів, ноток і
причинків, то вийде цілий великий лек-
сікон, розспаний по всіляких дневниках
тижневниках і місячниках, по всіляких
альманахах і періодичних видавництвах
наших і заграничних. Зібрати те все до
купи, розсортувати, розглянути се буде
праця неаби якого.

Великий любитель старовини, (осбли-
во старих рукописів і стародруків) має їх
гарну збірку, має перегляд децо цінного
єсть, а зявдяки здоровій памяті являеть-
ся прямо ходячим архівом, живим показ-
чиком історії нашого культурного жуття.

Його студії про наше давне письмен-
ство (зачочник, слово о полку Ігоревім,
Іван Вишенький тощо), його праці про
Шевченка (з життя і творчости Т. Шев-
ченка Сьвяте письмо в Шевченковій по-
езії, Шевченко й Поляки, Чернець) його
„На досвітку нової доби“ і другі росвяз-
ки на загально-культурні теми дають
йому право вважатися не тільки визна-
чним українським письменником, але та-
кож нашим поважним ученим.

Та не дивлячись на таку невтомну
працю Др Щурат остаєся чоловіком жи-
вим, громадянином повним інтересу до
суспільно-політичного національного ж-
ття, що розуміється, серед теперішних
наших відносин, додає йому ще більшої
ваги, роблячи його поэтом патріотом і
ученим-громадянином.

Календар „Праці“ вже висилаєсь. Коштує 2 міля один
примірник без почти.

КАЛЕНДАР „ПРАЦІ“

НА 1922 РІК

СТАРАНЕМ І НАКЛАДОМ РЕДАКЦІЇ „ПРАЦІ“
ПРУДЕНТОПОЛІС ПАРАНА

Замовляйте, бо наклад невеликий а календар Варта
мати в кожній хатині.

ПЕРША УКРАЇНСЬКА МАЛЯРСЬКО-АРТИСТИЧНА РОБІТНЯ І ШКОЛА

С. ГОРБАЧА.

Виконуються артистично малярські роботи, як мальованне декорації домів, церков і образів нашого стилю і обряду та взагалі всякого рода роботи малярські.

S. HORVATICH

CURITYVA r Barão do Rio Branco 19
с. р. 187.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА
Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципійу Іраті

Продаю товари ріжнородні — яких справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву. На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстені, ланцуски до годинників іт.д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

Antonio Rebouças Parana

Нехай же доля постелить йому широку, рівну дорогу і хай змете з неї всі терни і глоти щоби він міг зайти далеко аж до цієї високої мети котру витягнуть собі яко ціль життя.

Але вже й те, що доси для української культури зробив, заслугує на щирю дяку і високу шану.

Богдан П.

Кривава книга.

35)

МАТЕРІАЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА
УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ
1918/1919 РОКУ.

(Дальше.)

Раз зібралися польські пости по чері українських офіцерів і священників і приказали їм танцювати і співати а самі із нещасних глузували. Транспорт

ПОЗІРІ — ПОЗІРІ!
УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛІ І ОКОЛИЦЯХ!

Теодор Савечка

отворив робітню ковальську. Може кожний дістати з доброї стали фойси, сокири, серпи поодинокі або й тузінами. Кує вози, направляє ушкоджені й виконує взагалі всякі роботи, входячі в обсяг цього фаху. Робота совісна — ціни приступні.

Кожний Українець повинен се вже раз зрозуміти, щоб лиш своїх ремісників підпирати!

Theodor Savetchka

Prudentopolis Parana

Позір Українці оселі Прудентопільської!

Заким маєте гадку іти в процес, або до суду то вступіть, та порадьтеся п. В. Лопатюка,

Всякі записи, розписи, рекіремента, щоб они були добрі, мусять бути добре зроблені. Зробити може найлучше, лиш свій чоловік.

Тому ідіть, предлоіть своєю українською мовою, а п. Василь Лопатюк залагодить добре, і тай тано.

Др. Мирослав Шеліговский

ЛІКАР І ОПЕРАТОР

CURITYVA

Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.

Посторонних слабих приймає на ліченє і побут у своїй клініці. Лічить лучами «Roentgen». Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопових, та всяких інших оглядин крови в слабостях внутренних.

Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

CONSULTORIO CIRURGICO — MEDICO

Dr. José Mendes de Araujo

Бувший славний асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости жіночі і дітей.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости нервові, недуги жінки і дітей.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-отворений склеп, в котрім мож набути всего — добре і тане. Маємо всякі матерії, капелюхи, убраня готіві, пали парасолі, як також всякого рода заліззя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах і мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все танше як у інших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукта кольоніяльні.

Пам'ятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глибоким поважанєм

Семчишин — Опушкевич & Спілка

Українці, котрі суть на лістах війскових, а раді би себе звільнити від війська повинні заздальгити виробити звільнене. Час на се виходить до 15. листопада. З тими рекірементами удавайтесь до п. В. Лопатюка Сей чоловік вже много увільнив, то і тепер увільнить. Представте' свої причини, та не відкладайте. Ідіть до Українця бо нині клич: „Свій до свого з всіми потребами!“

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капляшкових, купую всякі продукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,

Guajuvira Parana

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП ВАСИЛЯ ВОИТОВИЧА

у Прудентополі

Містить усякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також ріжного рода матерії, від найтанших до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готіві убраня, коци, полотна, хустки, стяжки, капелюхи соломяні нитки до шитя, вишиваня і ручних робіт, зимові палі, перфуми, перфумоване мило, скло, начинє кухонне, залізо, машини до шитя, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворита», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завсїгди: хміль, олій до ф: рб, свічки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузяна і мандьокова, фасоля, кава палена і зернятами, чай з Індії.

Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта кольонійні.

Wasilio Waitovycz

Prudentopolis Parana

Федір Шнайдер

— в Портон —

подає до відома пп. Кольоністів, що його

ФАБРИКА ОЛІЮ

купує насінє лєну і конопель. як також прядиво льяне і конопельне. Одно кильо насіня є лєну платить по 400 рейсів; насінє конопель по 500 рейсів. Прядиво чисте і кильо 1300 і більше.

Пишіть:

Theodor Schneider

Portão Parana

Або через посередництво Григорія Тандри — Портон.

СКЛЕП НИКИТИ ДОНЯКА

в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив еще в р. 1908 у великім мурованім домі wraz з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кожний, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші продукта хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольнії Іраті.

(Дальше.)

Раз зібралися польські пости по вечері українських офіцерів і священників і приказали їм танцювати і співати а самі із нещасних глузували. Транспорт арештованих завезли до Сокала, де задержався до вечера. Голодні люде звернулися карткою до українського Комітету Допомоги, який по довгих заходах в команді дістав дозвіл принести їм дещо поживи. Та ціла допомога (хліб паліроси і пр.), пропала в руках польських жовнарів. По дорозі в Ковлі знов обрабовано інтернованих і полонених. Жалоб не позвляли вносити (Свідок С. К.)

ТАБОРИ ІНТЕРНОВАНИХ І ПОЛОНЕНИХ.

Для доповнення ілюстрації, як Поляки стремлять систематично до вигублення всеї української інтелігенції та свідоміших селян та взагалі до винищення українського народу, хочемо описати кілька таборів полонених і інтернованих на основі опису очевидців, які в таборах довгий час перебували й пережили там тяжкі лихоліття.

Запримітити треба, що арештованими, інтернованими і полоненими Українцями є також переповнені всі галицькі судові в'язниці, в яких їх трактується не як людей, що остають в слідстві, але багато гірше чим засуджених за злочини злочинців, тому то гинуть вони там як мухи з голоду і різних пошестей. Інтерновані і полонені приміщені є крім того всуміш по різних таборах — давніших австрійських або московських тюрмах і таборах для воєнних полонених або для арештантів, — а то в Львові, в Перемишлі, в Пикуличах під Перемишлем, в Ломбю під Краковом, у Вадовичах, у Висячу, в Білій-Більску — усе в Галичині, а крім него в Модліні, в Дембліні, в Щипюрній, в Повйонзках біля Каліні, у Варшаві, в Берестю в Томалові, в Холмі, в Грубешові, у Володеві, в Соколові, в давній російській імперії, а на кнець у Сшалковій у Познанщині.

І. ТАБОР ІНТЕРНОВАНИХ І ПОЛОНЕНИХ В ДОМБЮ.

(По візнаням очевидця, який там пересидів півтора місяця).

«Є це великий, три кілометри від Кракова віддалений давній австрійський табір воєнно-полонених, в яким вчасі війни було приміщених около 12.000 полонених Москалів, а опісля Італійців

Бувший асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости нервові, недуги жінщин і дітей.

При ліченю недуг крови уживаєсь 914 і 606.

Ціни приступні. В заведеню візита коштує 5\$, в домі слабого 10\$.
Поза містом платиться від години.

GUARAPUAVA, Praça 7 de Setembro

BEVAM AS CERVEJAS
da
ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

Atlantica Luzitana
Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Білиць, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова воде.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Розпаємо також насіне ячменю за контрактом і продаємо вибране насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловського.

Купую герву-мате і інші продукта хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольнії Іраті.

Theodor Schneider
Portão Parana
Або через посередництво Григорія Тари — Портон.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА

ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склепу, який є завжди заосмотрений в різнородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начине кухонне і прочі знаряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольоніяльні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Parana

Одинока українська фабрика цукорків ІВАНА КУТНОГО

CURITYBA — MARTINS AFFONSO № 6.

Виробляє різнородні цукорки різного смаку і зовнішньої форми.

Досі у Парані не було української фабрики цукорків а коли она існує від двох місяців спішить з замовленнями. По цукорки пішить і голосіться до ІВАНА КУТНОГО в Куритибі.

CASA „DNISTER“

НАЙБІЛЬШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП В УНІОН ДА ВІКТОРІЯ,
КУЧМИ І ДУНЦЯ.

Маємо на складі різнородні товари, як: фазенда, армариньо — начине, кухонне, напитки краєві і заграничні, залізо і всякі продукта споживчі. Також виконуємо кравецьку роботу після замовлень.

ЦІНИ НАЙПРИСТУПНІЙШІ.

Українці! Попирайте завжди лиш своїх!

CASA „DNISTER“
de Kutchma & Dunetz.

Rua Vidzconde e Nacar — União da Victoria — Parana.

Печатня оо. Василян в Прудентополи.